

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 299/2019-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovvej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Babčaníkom, Alžbetin Dvor 1348, Miloslavov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 CoE 10/2017 z 30. marca 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 CoE 10/2017 z 30. marca 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 CoE 10/2017 z 30. marca 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], priznáva trovy konania v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov), ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu Mgr. Martina Babčaníka, Staromestská 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia navrhovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) okrem iného aj uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoE 10/2017 z 30. marca 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Sťažovateľka vo svojom podaní uviedla, že ako oprávnená v exekučnej veci o vymoženie sumy 4 017,99 € s príslušenstvom vymáhala voči povinným svoju pohľadávku, judikovanú zmenkovým platobným rozkazom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1 Zm 329/07 z 30. augusta 2007 (ďalej len „exekučný titul“). Uvedená vec bola vedená na Okresnom súde Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 Er 10/2008. Sťažovateľka v súlade s novelou č. 438/2015 Z. z. zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) svoj návrh v označenom konaní okresného súdu doplnila „o všetky rozhodujúce skutočnosti týkajúceho sa vlastného vzťahu s povinným“.

Súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 4 Er 10/2008 z 24. októbra 2016 exekúciu s poukazom na § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku zastavil. Sťažovateľka proti označenému uzneseniu okresného súdu podala odvolanie. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd svojím napadnutým uznesením tak, že ho ako vecne správne potvrdil, pričom sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala, že *„odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s podstatnými vecnými argumentami sťažovateľa“*. Tvrdí, že ignorovaním zákonnej povinnosti v zmysle § 387 ods. 3 CSP odvolací súd porušil jej označené práva, konkrétne právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Sťažovateľka tiež namieta, že krajský súd nereflektoval na ňou namietanú konkrétnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), v zmysle ktorej nepostačuje, že súd v základnom zmenkovom konaní neskúmal spotrebiteľskú zmluvu, ale pre naplnenie hypotézy právnej normy § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku musí exekučný súd nevyhnutne identifikovať aj konkrétnu neprijateľnú zmluvnú podmienku, obmedzenie či neprípustnosť použitia zmenky alebo konkrétny rozpor s dobrými mravmi, na ktoré v základnom konaní nebolo prihliadnuté. V tejto súvislosti sťažovateľka ďalej argumentuje tým, že následne *„exekučný súd musí vyhodnotiť, v akej miere je s ohľadom na zistené konkrétne neprijateľné podmienky uplatnený nárok zo zmenky primeraný a len nad tento rámec vymoženie nároku nepripustiť a exekúciu zastaviť“*. Inými slovami, ak aj exekučný súd zistil, že došlo k uplatneniu neprijateľnej podmienky v rámci uplatnenia nárokov zo zmenky, tak exekučný súd mal podľa prezentovaného názoru sťažovateľky zastaviť exekúciu len v tej časti uplatneného nároku, v ktorej došlo k navýšeniu nároku v dôsledku uplatnenia takejto neprijateľnej podmienky, teda mal exekúciu zastaviť len v časti, a nie v celku.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 299/2019-17 z 30. októbra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rozsahu vymedzenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

5. Následne ústavný súd 3. decembra 2019 vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Zároveň toho istého dňa upovedomil zúčastnené osoby [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zúčastnené osoby“) o práve vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti.

II.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľky

6. Vyjadrenie krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 24. januára 2020. Predseda krajského súdu v podstatnom uviedol:

„Vychádzajúc z ust. § 234 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, ako i z obsahu uznesenia krajského súdu je zrejmé, že odôvodnenie sťažnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom sa vysporiadalo so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, z ktorého dôvodu ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, pretože ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia sú zrejmé podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom odvolací súd uviedol, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie a odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorými sa ohľadne zastavenia exekučného konania stotožnil. Uznesenie odvolacieho súdu tak nemá za následok tvrdené porušenie základných práv sťažovateľky, preto jej sťažnosť považujem za nedôvodnú.“ V závere svojho vyjadrenia predseda krajského súdu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

7. Zúčastnené osoby nereagovali na výzvu ústavného súdu o práve vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti v lehote určenej ústavným súdom a ani následne.

8. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení doručenom 30. januára 2020 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti. V podstatnom uviedol:

«Na tomto mieste zdôrazňujeme, že odvolací Krajský súd v Nitre sa v odôvodnení napádaného uznesenia nevysporiadal so žiadnym z podstatných vecných argumentov Sťažovateľa a svoje potvrdzujúce rozhodnutie odvolací súd založil výlučne na zistení, že zmenkový súd neskúmal spotrebiteľskú zmluvu. V rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho bol pritom opakovane judikovaný právny názor, že pre naplnenie dôvodu pre zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku nepostačuje, že súd v základnom zmenkovom konaní neskúmal spotrebiteľskú zmluvu (príkladmo rozhodnutia pod sp. zn. 3 Oboer/10/2017, 2 ECdo/8/2017, 3 Oboer/5/2017, 3 Oboer/1/2017). Navyiac odvolací Krajský súd v Nitre, opäť v rozpore s označenou judikatúrou NS SR, potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení exekúcie v celom rozsahu bez toho, aby posúdil, v akej miere bol uplatnený nárok primeraný a zastavenie exekúcie potvrdil v súlade s § 57 ods. 3 Exekučného poriadku len v rozsahu, v akom táto spočívala na prípadnej konkrétnej neprijateľnej podmienke.

Pokiaľ predseda KS v Nitre zdôrazňuje názor Ústavného súdu, že odôvodnenia prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, dovoľujeme si upozorniť, že prvoinštančný súd nevykonával dokazovanie verejne na pojednávaní a neposkytol účastníkom konania, osobitne Sťažovateľovi, žiadnu možnosť vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a k právnemu posúdeniu veci (neprijateľnosti zmluvných podmienok) a úvahám, ktoré viedli súd k zastaveniu exekučného konania!

V tejto súvislosti poukazujeme opäť na judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorý v uznesení zo dňa 26. 04. 2016, pod sp. zn. 4 Cdo/337/2015 konštatoval, že „Súd je povinný umožniť účastníkom vyjadriť sa k možnému posúdeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky, aby tak dosiahol svoje rozhodnutie predvídateľným, inak by v prípade určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky odňal dodávateľovi možnosť konať pred súdom a tak bez ďalšieho vytvoril vo vzťahu k tomuto výroku stav pre kasačné rozhodnutie apelačného súdu.“

S poukazom na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako rozhodnutie tvoriace rozhodovaciu prax najvyššej súdnej autority, ktorú by mal odvolací súd poznať a vo svojej rozhodovacej činnosti automaticky zohľadňovať, je zrejmé, že už procesným postupom prvostupňového súdu v predmetnej veci bolo hrubým spôsobom porušené základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a osobitne aj základné právo na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti a právo vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Na tomto mieste chceme zdôrazniť, že to, ako exekučný súd vec (neprijateľnosť zmluvných podmienok) právne posúdil, sa Sťažovateľ dozvedel až z doručeného rozhodnutia o zastavení exekúcie a prvýkrát tak mal možnosť vecne sa vyjadriť k vykonanému dokazovaniu a právnomu posúdeniu neprijateľnosti zmluvných podmienok až v podanom odvolaní! I s ohľadom na túto skutočnosť bolo mimoriadne dôležité, aby odvolací súd naplnil svoju zákonnú povinnosť podľa § 383 ods. 3 CSP a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa riadne vysporiadal s podstatnými konkrétnymi právnymi argumentami Sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní, čo preukázateľne neurobil.

Vychádzajúc z uvedeného máme za to, že ignorovaním svojej zákonnej povinnosti v zmysle § 387 ods. 3 CSP odvolací Krajský súd v Nitre porušil procesné práva Sťažovateľa, konkrétne právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia do takej miery, že tým došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 Dohovoru.»

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava, teoretické a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony,

a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

15. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky, alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

17. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

18. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. A preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu.

IV.

Právne posúdenie veci

19. Krajský súd výrok svojho napadnutého uznesenia (o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie o zastavení exekúcie, pozn.) odôvodnil odkazom na § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že sa v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, konkrétne v bode 24 odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol:

„Na podklade označených a predložených skutočností a dôkazov vzniká exekučnému súdu povinnosť preskúmať, či je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1, písm. m/ Exekučného poriadku. Túto povinnosť si súd prvej inštancie splnil, keď si vyžiadaval spis Okresného súdu Bratislava V sp. zn. I Zm/329/2007 a na základe dôkazov predložených oprávneným v spojení s vyžiadaným spisom dospel k správne mu záveru, že v súdnom konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul - zmenkový platobný rozkaz, sa uplatňoval nárok zo zmenky, vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom. Opak sa zo žiadneho dôkazu nepreukázal. Pre tento prípad zákon ustanovuje domnienku (prezumpciu), podľa ktorej platí, že sú tu dôvody na zastavenie exekúcie podľa ust. § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku (ust. § 243f ods. 4), Súd prvého stupňa preto správne podľa ust. § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku exekúciu zastavil.“

20. Pre komplexné pochopenie procesných súvislostí je potrebné uviesť, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s existenciou neprijateľných zmluvných podmienok. Na odôvodnenie výroku svojho rozhodnutia, ktorým zastavil exekúciu, uviedol, že zmluva o úvere v čl. II stanovovala poplatok za spracovanie medziúveru v sume 99,58 €, za vydanie

biankozmenky poplatok v sume 16,60 € a za vedenie úverového účtu poplatok podľa platného sadzobníka. Pri hodnotení citovaných zmluvných dojednaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že pokiaľ ide o poplatok za spracovanie medziúveru, nie je zrejmé jeho funkcia, je dojednaním neurčitým a nezrozumiteľným. Pokiaľ ide o poplatok za vedenie účtu, súd prvej inštancie ho považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že ide o spoplatňovanie úkonov a služieb dodávateľa, ktorými sa spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie. K obdobnému záveru dospel súd prvej inštancie aj vo vzťahu k poplatku za vystavenie biankozmenky. Súd prvej inštancie považoval zmluvné dojednania o týchto poplatkoch za neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve (pozri rekapituláciu dôvodov súdu prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu bod 9, pozn.), preto aplikujúc § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku exekúciu zastavil.

21. Sťažovateľka v sťažnosti namietala, že v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie uviedla zásadné argumenty, s ktorými sa krajský súd nevysporiadal v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia, hoci v zmysle § 387 ods. 3 CSP mal tak urobiť. Sťažovateľka v odvolaní poukazovala na znenie § 499 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého kvalifikovaný veriteľ mohol požadovať odplatu za dojednanie úveru, pričom sťažovateľka túto odplatu mala v úverovej zmluve dohodnutú. Vo vzťahu k poplatku za vedenie úverového účtu sťažovateľka namietala, že ide o prípustný postup v rámci podnikateľskej činnosti a tento bol v bankovej praxi obvyklý.

22. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky. Krajský súd síce postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP, avšak vôbec nereagoval na vecnú a právnu argumentáciu sťažovateľky uvedenú v jej odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Ako správne sťažovateľka uviedla, táto potreba reagovať vyplynula už len z procesnej situácie, keď súd prvej inštancie o zastavení exekúcie rozhodol takpovediac od stola bez toho, aby sa k zamýšľanému právnomu posúdeniu o neprijateľnosti zmluvných podmienok sťažovateľka mohla vyjadriť

a poskytnúť svoje právne argumenty. Sťažovateľka sa totiž o neprijateľnosti zmluvných podmienok dozvedela z rozhodnutia súdu prvej inštancie a až v odvolaní mohla prvýkrát uplatniť svoje argumenty.

23. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

24. Keďže za opísaných procesných okolností krajský súd mal povinnosť sa argumentačne vysporiadať s námietkami sťažovateľky vznesenými v jej odvolaní (keďže ich nemal možnosť uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, pozn.), krajský súd zlyhal, ak nereagoval na podstatné tvrdenia a argumentáciu sťažovateľky, čím nepochybne došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré zahŕňa v sebe aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Navyše, paušálne hodnotenie krajského súdu, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o neprijateľných zmluvných podmienkach v úverovej zmluve a následná konštatácia, že opak sa zo žiadneho dôkazu nepreukázal, v opísaných procesných súvislostiach možno považovať za nelogický, ako aj arbitrárny záver.

25. Druhou nemenej podstatnou námietkou sťažovateľky bolo, že ak už aj by vo veci konajúci súd dospel k záveru o neprijateľnosti ním uvádzaných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sú kvantifikovateľné, nebol žiaden zákonný dôvod zastaviť exekúciu ako celok. Sťažovateľka na podporu svojho právneho názoru poukazovala na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 3 Oboer 10/2017, sp. zn. 2 ECdo 8/2017, sp. zn. 3 Oboer 5/2017, sp. zn. 3 Oboer 1/2017), v ktorých najvyšší súd v súvislosti s aplikáciou § 57 ods. 1 písm. m) v spojení s § 243f ods. 4 Exekučného poriadku uviedol, že *„povinnosťou súdu v exekučnom konaní je vyhodnotiť, v akej miere je uplatnený nárok zo zmenky primeraný a nad tento rámec vymoženie nároku nepripustiť“*.

26. Ústavný súd v súvislosti s výkladom § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku konštatuje, že ide o špecifický dôvod na zastavenie exekúcie, či už v celom rozsahu, alebo len v časti, v prípadoch ak rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo vydané v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky a vyšlo najavo, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na 1) neprijateľné zmluvné podmienky, 2) obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo 3) rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom.

27. Podľa názoru ústavného súdu ustanovenie § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku nie je možné vykladať mechanicky tak, že pokiaľ vo veci konajúci súd identifikoval neprijateľnú podmienku, tak automaticky zastaví exekúciu v celom rozsahu, pretože pokiaľ neprijateľnú podmienku je možné kvantifikovať, t. j. oddeliť od ostatných nárokov zo zmenky, uplatňovaných na základe exekučného titulu v exekúcii, je potrebné v záujme spravodlivého posúdenia veci nepripustiť exekúciu len tej časti nároku uplatneného zo zmenky, ktorá má svoj pôvod (základ) v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Typicky tomu tak bude pri zmluvných podmienkach, ktoré zakladajú povinnosť platiť určitý poplatok, úrok, sankciu a pod.

28. Vychádzajúc z princípu preferencie platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou (m. m. I. ÚS 640/2014) preto pri posudzovaní nárokov zo zmenky, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné mať na pamäti, že ide o judikovaný nárok a že zmenka bola vystavená v súvislosti s reálne poskytnutým plnením alebo službou. Preto by bolo ústavne neudržateľné a nespravodlivé, ako aj v rozpore s čl. 20 ods. 1 ústavy, ak by v takomto prípade oprávnený, v exekučnom konaní disponujúci riadnym exekučným titulom, nedostal príležitosť súdnou cestou vymôcť protihodnotu za reálne poskytnuté plnenie alebo službu len z dôvodu toho, že akcesoricky k hlavnému záväzku zmluvne dojednal ďalšie kvantifikovateľné a reálne oddeliteľné nároky, ktoré svojou povahou sú neprijateľné, a preto sa im súdna ochrana neposkytuje.

29. Keďže krajský súd v okolnostiach posudzovanej veci vedel identifikovať rozsah neprijateľných podmienok (v konkrétnych sumách, pozn.), a napriek uvedenému svojím napadnutým uznesením potvrdil zastavenie exekúcie v celom rozsahu, aplikoval predmetné ustanovenie § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku v rozpore s jeho účelom a zmyslom, čo má za následok porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Ústavný súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu).

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

32. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu, vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil.

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za tri úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie sťažnosti (vykonané v roku 2019), písomné podanie týkajúce sa veci samej (vykonané v roku 2020). Vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 € a za prvý polrok

2019, ktorá bola 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019 aj v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 € a za rok 2020 predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony 346,26 € a odmena spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak, ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 533,88 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto úspešnej sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 640,66 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

35. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu